

Literatura Grega Arcaica i Clàssica

Codi: 100416

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500243 Estudis Clàssics	OB	2	1
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	3	0
2501907 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Carlos Varias García

Correu electrònic: Carlos.Varias@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Aquesta assignatura es concep com una iniciació a la història de la literatura grega de les èpoques arcaica i clàssica, de manera que no es requereixen coneixements previs d'aquesta matèria per poder cursar-la. Tanmateix, és recomanable que els estudiants que ja hagin cursat assignatures d'aquest tipus en el batxillerat en repassin els continguts.

És convenient, però no imprescindible, que els estudiants tinguin coneixements de grec clàssic. També es recomana un nivell bàsic d'anglès i francès, atès que es podran fer activitats extretes de bibliografia en aquestes llengües.

Objectius

L'assignatura s'inclou dins la matèria *Llengua i Literatura Clàssiques*, i es planteja com una assignatura de formació bàsica. Constitueix un estudi històric i filològic de les principals etapes, moviments, autors i textos de la literatura grega de les èpoques arcaica i clàssica. Per aquest fi, els estudiants hauran d'aprofundir en els mètodes de treball de l'anàlisi literària.

L'objectiu principal de l'assignatura és que els estudiants, en finalitzar-la, tinguin una visió general dels gèneres i autors per poder col·locar-los, sense titubejos, en el seu corresponent ordre cronològic, situant a cada autor en el seu context particular i individualitzant-ne les característiques més emblemàtiques de la seva obra, des de la llengua, l'estil, la mètrica fins a la ideologia o les coordenades político-religioses que van marcar la seva tasca literària. Així mateix, els estudiants hauran de llegir en traducció l'obra *Teogonia*, d'Hesíode.

Tant pel que fa als continguts com a la metodologia, aquesta assignatura forma una unitat temàtica amb l'assignatura *Literatura grega clàssica i hel·lenística*, programada per al 3er curs del grau en Estudis Clàssics.

Competències

Estudis Clàssics

- Explicar un text literari, aplicant els propis coneixements literaris, mètrics i estilístics.

- Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.
- Obtenir informació, a partir de l'estudi de les fonts escrites gregues i llatines, que permetin un accés a diferents aspectes dels realia (realitat sociocultural del món antic).
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Explicar un text literari, aplicant els propis coneixements literaris, mètrics i estilístics.
- Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.
- Obtenir informació, a partir de l'estudi de les fonts escrites gregues i llatines, que permetin un accés a diferents aspectes dels realia (realitat sociocultural del món antic).
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els fenòmens literaris en els textos de lectura obligatòria i la seva recepció en les literatures occidentals.
2. Elaborar un comentari literari d'un text grec o llatí (segons correspongui) des del punt de vista formal i de contingut, identificant motius literaris, figures d'estil, retòriques i, si escau, formes mètriques.
3. Examinar un aspecte monogràfic d'un passatge literari i connectar-lo amb els realia.
4. Explicar, oralment o per escrit, temes, gèneres literaris, períodes, autors i obres, i la seva pervivència.
5. Llegir i traduir correctament textos clàssics en grec de dificultat progressiva.
6. Llegir i traduir correctament textos en grec/latí (segons correspongui) de dificultat progressiva.
7. Utilitzar amb eficàcia i de manera autònoma les eines filològiques bàsiques.
8. Utilitzar el vocabulari tècnic específic d'interpretació i comentari dels textos antics.
9. Utilitzar les diferents aplicacions informàtiques per al tractament de textos en grec clàssic.

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura comprenen, d'una banda, l'aproximació teòrica als principals autors, obres i gèneres literaris grecs de les èpoques arcaica i clàssica i, de l'altra, la realització de comentaris de text i de traduccions per tal de poder assimilar i aplicar els coneixements teòrics adquirits.

El temari de l'assignatura és el següent:

- 1. Problemes i mètodes en literatura grega.** Concepte de literatura grega: les corrents metodològiques de la teoria literària; els períodes de la literatura grega; els gèneres literaris; literatura i societat a la Grècia antiga; les fonts i la transmissió de la literatura grega; la herència indoeuropea i la relació amb les antigues literatures orientals.
- 2. Introducció a la poesia èpica grega.** Orígens de l'èpica grega: aedes i rapsodes; la tradició oral: la dicció formular; la llengua de l'èpica; el marc històric de l'epopeia grega; els poemes del Cicle Èpic i altres poemes heroics.
- 3. Els poemes homèrics: *Ilíada*, *Odissea*. Els *Himnes homèrics*.** La qüestió homèrica: el problema de la composició dels poemes homèrics; estructura i contingut de la *Ilíada*; estructura i contingut de l'*Odissea*; les societats homèriques i els seus valors culturals; els *Himnes homèrics*; altres poemes atribuïts a Homer; transmissió i pervivència d'Homer.
- 4. Hesíode.** Dades biogràfiques; obres: *Teogonia*, *Treballs i Dies*, altres poemes atribuïts a Hesíode; context històric d'Hesíode; influències orientals i originalitat en l'obra d'Hesíode; llengua i estil; transmissió i pervivència d'Hesíode.
- 5. Introducció a la poesia lírica grega arcaica.** L'època arcaica de Grècia (segles VII i VI aC.): canvis econòmics, socials i polítics; els gèneres de la poesia lírica arcaica; mètrica i llenguatge; els continguts de la lírica grega; la difusió i la transmissió dels textos.
- 6. El iambe.** Trets generals; poetes iàmbs: Arquíloc, Semònides, Hipòanax.

7. L'elegia. Trets generals; poetes elegíacs: Cal·lí, Tirteu, Mimnèrm, Soló, Xenòfanes; Teognis i la Col·lecció Teognídia; l'epigrama.

E
S
,
L

, *L'Orestea (Agamèmnon, Les coèfores, Les Eumènides)*, *Prometeu encadenat*; forma i tècnica dramàtica; el pensament d'Èsquil; llengua i estil; transmissió i pervivència.

15. Sòfocles. Dades biogràfiques; obres: *Àiax*, *Les Traquínies*, *Antígona*, *Èdip rei*, *Electra*, *Filoctetes*, *Èdip a Colonos*; aportacions de Sòfocles a la tragèdia; idees religioses i polítiques de Sòfocles: la dimensió de l'heroi tràgic; llengua i estil; transmissió i pervivència.

16. Eurípides. Dades biogràfiques; obres: 17 tragèdies i 1 drama satíric; innovacions d'Eurípides en la tragèdia; context històric: la crisi de la polis; llengua i estil: l'influx dels sofistes; transmissió i pervivència.

Metodologia

La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà en combinar les explicacions teòriques de cadascun dels temes amb el comentari de textos originals o en traducció que serveixin per il·lustrar i aplicar els coneixements adquirits. A principi del curs es lliurarà un dossier amb una selecció de textos que seran comentats a classe i també serviran per al treball de curs que han de fer els estudiants. Al llarg del curs se'n podran afegir altres textos complementaris, en funció de les necessitats i els interessos dels estudiants. Quant a la lectura obligatòria, aquesta serà objecte de ressenya per part dels estudiants.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Examen final	1,5	0,06	
Exposició del temari de l'assignatura	25	1	
Exposició oral del treball de curs	6	0,24	
Realització dels exercicis de comentaris de textos	17,5	0,7	
Tipus: Supervisades			
Supervisió del treball de curs	10	0,4	1, 2, 4
Tutories en grups reduïts	15	0,6	1, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Lectura obligatòria i ressenya de "Teogonia" d'Hesíode	20	0,8	
Realització de comentaris de textos	55	2,2	

Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà prenent com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

E

És molt important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència regular a classe i la realització i valoració dels exercicis diaris, imprescindibles per saber elaborar el treball de curs i per demostrar la comprensió i aplicació dels continguts explicats a classe (20%).

Hi haurà un treball de curs, elaborat per grups de 2 o 3 estudiants, consistent en l'explicació d'un tema o part d'un tema de l'assignatura amb un comentari de text, previament escollits d'acord amb el professor. Aquest treball s'exposarà oralment a classe en un temps màxim de 20 minuts (30%).

Hi haurà un examen final consistent en el desenvolupament d'un tema o part d'un tema a escollir entre dues propostes i la realització d'un comentari de text (35%).

La lectura obligatòria *Teogonia* d'Hesíode serà objecte d'una ressenya escrita (15%).

Aquell estudiant que hagi presentat dues de les activitats d'avaluació no podrà renunciar a ser avaluat; en altres paraules, no tindrà un "No avaluable" com a qualificació final.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen final (17/12/2018)	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 8
Realització dels exercicis de classe	20%	0	0	4, 6, 7, 9
Ressenya escrita de la lectura obligatòria "Teogonia" d'Hesíode (lliurament: 22/10/2018)	15%	0	0	1, 2, 3, 4, 8
Treball de curs (exposició oral)	30%	0	0	3, 5, 7, 9

Bibliografia

Bibliografia bàsica:

Alsina, J., *Literatura griega. Contenido, problemas y métodos*, Barcelona: Ariel, 1967.

Alsina, J., *Teoría literaria griega*, Madrid: Gredos, 1991.

Lesky, A. *Historia de la literatura griega*, Madrid: Gredos, 1969.

López Férez, J. A. (ed.), *Historia de la literatura griega*, Madrid: Cátedra, 1988.

Breu bibliografia complementària:

Bécares, V.; Pordomingo, Francisca; Cortés Tovar, Rosario; Fernández Corte, J. C., *Intertextualidad en las literaturas griega y latina*, Madrid: Ediciones Clásicas, 2000.

Cambiano, G.; Canfora, L.; Lanza, D. (eds.), *Lo spazio letterario della Grecia antica*, 3 vols., Roma: Salerno 1994.

Codoñer, Carmen (coord.), *El comentario de textos griegos y latinos*, Madrid: Cátedra, 1998².

Easterling, Pat E.; Knox, B. M. (eds.), *Historia de la literatura clásica (Cambridge University)*. Tomo I: *Literatura griega*, Madrid: Gredos, 1990.

Estefanía, Dulce; Domínguez, Manuela; Amado, María Teresa (eds.), *Géneros literarios poéticos grecolatinos*, Madrid-Santiago de Compostela: S.E.E.C., 1998.

Fränkel, H. *Poesía y Filosofía de la Grecia Arcaica. Una historia de la épica, la lírica y la prosa griegas hasta la mitad del siglo quinto*, Madrid 1993 [trad. del original alemán]

Gentili, B. *Poesía y público en la Grecia antigua*, Barcelona: Quaderns Crema, 1996.

Guzmán Guerra, A. *Manual de métrica griega*, Madrid 1997.

Pavese, C. O. *Tradizioni e generi poetici della Grecia arcaica*, Roma 1972.

Thomas, Rosalind, *Literacy and orality in Ancient Greece*, Cambridge: Cambridge University Press, 1992.

S'anirà afegint bibliografia específica per als diversos temes i autors a mida que es vagi desenvolupant cada punt del temari a classe.
